

Foran peisen i vertshuset ser spåkona inn i framtida til turistene.

Kultur på vandring

Kan drama, fortellerkunst og kulturhistorie bidra til bedre integrering? Det har vi stor tro på, etter å ha vært sammen med tretti sjetteklassinger på Lakkegata skole i syv dager med "Kultur på vandring".

TEKST: HELGE HIRAM JENSEN OG KARI STRAND FOTOS: ELEVER FRA LAKKEGATA SKOLE

Nedtellingen til rollespillet har satt oss i en annen virkelighet: Vi er i en bygd utenfor Trondheim i 1850. Vertshuset i bygda er en møteplass, der vandrere av mange slag treffes og hører hverandres fortellinger. En sør-samisk familie er på vei til vinterboplassen, en bondefamilie bryter opp for å utvandre til Amerika, turister fra London er på norgesferie og har med seg rike venner fra Lahore... De bofaste bøndene i bygda vet mye om den store verden, gjennom historiene de får høre av gjestene på vertshuset. En skystasjon med vertshus gjør bygda til et kulturelt veikryss, der mennesker fra mange kanter møtes, bytter varer og får høre fortellinger av hverandre.

Spillet ble avsluttet med ny nedtelling: Vi var tilbake på Norsk Folkemuseum

i 2005. Bøndene, samene, turistene, utvandrerne og vertshusfolka fra gamle dager ble til moderne mennesker igjen. Vi var tretti elever fra sjette trinn på Lakkegata skole, lærerne deres og fire spilledere. Vi klappet for hverandre. Det var ikke noe publikum til å gjøre den jobben, for i dette rollespillet fantes bare deltagere, ingen tilskuere. Vi smilte til hverandre, etter å ha hatt det gøy sammen. Men det var også litt trist. Nå var det slutt på måneden da vi hadde møttes to skoledager i uka for å jobbe sammen med drama, fortellerkunst og kulturhistorie.

Rollespillet på Norsk Folkemuseum var siste del av det dramapedagogiske opplegget "Kultur på vandring". Opplegget besto av fem kulturmøtedager og en rolletrøing på skolen,

som ledet frem mot et to timers rollespill i bygninger og uteområder på museet. "Kultur på vandring" handlet om hvordan kulturer alltid er i endring, og hva dette bærer med seg av konflikter og nyskaping. Opplegget ble utviklet og gjennomført av oss, en dramapedagog og en kultursosiolog. Norsk Folkemuseum bidro med gamle gjenstander og bygninger, og Oslo kommune støttet det med midler til integreringstiltak.

Integrering gjennom drama

På Lakkegata skole i Oslo går elever med bakgrunn fra mange nasjonaliteter. På denne skolen har majoriteten av elever bakgrunn fra en eller annen minoritet. Enkelte av elevene har det lærerne kaller et "flatt språk". Disse har et begrenset ordforråd på norsk, noen

Bjørnejegeren Bjørn nyter en sør-samisk reinsdyrølse.

ganger også på morsmålet. Mange av elevene lever i flere kulturer på samme tid. Det er i utgangspunktet en ekstra sosial ressurs, men mange barn opplever at det finnes en gjensidig mistenksomhet mellom minoritets-familiene og majoritets-offentligheten. Å ha flere kulturer blir oftere sett på som et dilemma mer enn som en ressurs.

"Kultur på vandring" var et undervisningsopplegg der vi prøvde å bruke drama og fortellerkunst til å bidra til bedre integrering. Med integrering mener vi å styrke gjensidig forståelse og toleranse mellom etnisk norske barn og barn med innvandrerbakgrunn. Dette ønsket vi å oppnå ved å arbeide med refleksjon over og kunnskap om kulturmøter, på disse måtene:

1. Bruke deltagende drama til å skape fortrolighet med Norges flerkulturelle historie, og gi grunnlag for sammenlikning mellom ulike kulturmøter.
2. Arbeide med muntlig fortelling for å berike språket til elevene, særlig blant elever med innvandrerbakgrunn.
3. Skape spillsituasjoner hvor barna må eksperimentere seg frem til løsninger på sosiale floker knyttet til kulturmøter.

Kulturkunnskapen ønsket vi å styrke ved å spre kulturhistorisk kunnskap om hvordan dagens Norge har blitt som det har blitt. Norge har alltid vært flerkulturelt. Mer om dette kan

man lese på en glimrende nettside hos Lokalhistorisk institutt. (Adressen finner du etter denne artikkelen.) Sammen med barna undersøkte vi spørsmål rundt hva det er som har fått folk til å flytte på seg. Vi behandlet mange eksempler fra norsk og internasjonal kulturhistorie, vinklet utfra forskjellige tema: handel, turisme, nomadeliv, forhold mellom minoritet og majoritet, forhold mellom folketro og rasjonalisme og utvandring/innvandring. Vi brukte muntlig fortelling kombinert med bilder vist på overhead for å gjøre elevene kjent med de ulike kulturkretsene. Hver kulturmøtedag ble bygget opp rundt en slik rammefortelling, delt i flere deler. Etter hver del fikk elevene utforske og gå inn i fortellingen de nettopp fikk høre, ved å gjøre ulike drama- og fortellerøvelser. Deler av rammefortellingen ble skapt som lærer-i-rolle-spill der elevene tok beslutninger og utviklet fortellingen videre. I rammefortellingene trakk vi linjer mellom de ulike kulturmøtedagene, slik at elevene fikk en forståelse for sammenhengen mellom de ulike kulturmøtene.

Språkferdighetene ønsket vi å styrke ved å ta elevene med på forheksende fortellerstunder innenfor den fiksjonen vi skapte i klasserommet - som rundt et langbord på en skystasjon, på en karavanserai (karavanestasjon) i Lahore eller rundt grua en kveld i en bondestue. Elevene fikk høre folkeeventyr, sagn og andre fortellinger. Etterpå fortalte de til hverandre. Slik lot vi elevene bruke språket i en ramme som var mer preget av lek og

mindre av alvor. Vi har hentet mye inspirasjon fra Betty Rosen, som har jobbet mange år i London med å utvikle elevenes språk og evne til å skrive. Hun har jobbet med fortellerteknikker på en skole der elevene til sammen snakket mer enn 20 språk.

Samspillferdighetene ønsket vi å styrke gjennom å dramatisere kulturmøter som vi tror kan ha overføringsverdi til elevenes eget liv. Elevene rev hverandre med i en utrolig entusiastisk diskusjon, da vi lekte bønder, og to lærere-i-rolle var i konflikt om vi skulle modernisere fjøset eller ta hensyn til folketroen. Erfaringer fra et slikt rollespill håper vi kan ha generell overføringsverdi til andre konflikter om kulturell endring. Vi dramatiserte også nordmennenes utvandring til Amerika og sør-samenes forhold til majoritetsbefolkningen. Det siste var en forenklet og tilrettelagt variant av Augusto Boal sin oppskrift på forumteater.

Barn av globaliseringen

I etterkant er det vanskelig å måle om vi har nådd målsettingene med opplegget vårt, men vi vet helt sikkert at elevene hadde det gøy, og at mange var lei for at opplegget var over. De viste glede over å lære, som er helt essensiell for å kunne øke ressursene sine.

Et dramapedagogisk opplegg alene kan ikke trylle fram noen samfunnsmessig endring, men i vi er en del av en større kulturell bevegelse. For eksempel har Universitetet i Oslo et eget prosjekt for å rekruttere ungdom

Kari Strand er frilans dramapedag og
Helge Hiram Jensen er kultursosiolog

med minoritetsbakgrunn til høyere utdanning, og et annet prosjekt som skal skape kulturforskning på minoritetenes premisser. Kunsten har også fått stor interesse for flerkulturelle temaer, som med den fine utstillingen "Meeting Point" på Stenersenmuseet i desember 2005. Den viste fram refleksjoner gjort av kunstnere som har levd både i Nord-Afrika og Vest-Europa. Utlendingsdirektoratet har utgitt CDen "Zino mer", der minoritetsungdom beretter om sine liv, mens tidsskriftet "New Meaning" gir gruppa et mer opposisjonelt talerør. Vi er mange som arbeider for at minoritetsungdom skal sette egne ord på egne erfaringer. Det trengs, for i media

er det få folk med minoritetsbakgrunn, og derfor blir de offentlige samtalene ført på majoritetens premisser. Opprørene i Frankrike forrige høst var kanskje en bråkete protest mot at minoritetsungdom mangler slike muligheter.

Den økonomiske globaliseringen skaper økonomisk og kulturell rikdom, men skaper også vinnere og tapere. Konsekvensene så man med opprørene i Frankrike. Innvandrerbarn er globaliseringens barn. Dramapedagogiske prosjekter som "Kultur på vandring" er små men gode investeringer i å gjøre det globaliserte samfunnet mer menneskelig.

Referanser

Fora for innvandrerungdom:
<http://kunst.no/newmeaning/nm2/>
http://www.ungnett.org/nedlast/0505121549312_ZINomag.pdf

Om den nye kulturhistorien:
www.localhistory.no

Betty Rosen (1988): *And None of it was Nonsense – the Power of Storytelling in School*. Mary Glasgow publ.)

Samira Jamouchi og Samir M'kadmi (red.) (2005): [50°54'49"N — 10°43'44"E] *Meeting Point*. Du store verden og Stenersenmuseet.

Universtietet i Oslo sin satsning på minoriteter:
<http://www.mifa.uio.no>
<http://www.culcom.uio.no>

Vil du vite mer om "Kultur på vandring", kan du kontakte dem på mail: [karstrand@yahoo.com] eller [h.h.jensen@sosiologi.uio.no].

Turister fra Lahore på besøk hos reindriftssamene fra Røros.

DRAMA

Nr. 1 - 2006

nordisk dramapedagogisk tidsskrift

Her og nå
Kropp i tid og rom

DRAMA

INNHOOLD

Leder

Stor verdi på mange områder 3

LDS-lederen

Kunnskapsløft i rekordfart 4

Tema: Her og nå. Kropp i tid og rom

- Niels Peter Underland: Å gi form et liv
- Tone A. Gellein: Dansen får meg til å føle meg mindre alene i verden
- Heid Osnes og Maybritt Jensen: Pedagogisk bruk av sirkus i skolen
- Ars Fennica to Roi Vaara: Pirjo Hämläinen
- Yrjö Haila: Roi Vaara: Truthful to What Does Not Exist (Yet)
- Eeva Anttila: Thoughtful motion Towards embodied knowing and bodily consciousness
- Fagfellevurdert forskningsartikkel: Marit Ulvund: Kroppen i rommet
- Lise Hovik: Jeg – her og nå. Kropp i tid og rom

Ibsen-konferansen i Bergen

Helge Hiram Jensen og Kari Strand

Kultur på vandring

Helle Riis

Prosjekt Rottejomfruen – et Ibsenprosjekt

40

Marit Bødtker

Storslått bokgave fra Braanaas til HiO-studentene

44

Nils Braanaas

5 Den gangen drama var et fag i norsk grunnskole

46

11 Bjørn Rasmussen

Fasinasjon, forestilling og framtid

14 Tanker foran den nordiske dramapedagogiske konferansen 31. juli - 4. august 2006

48

21 Velkommen som nytt medlem

50

Kontoret på pulsen

51

24 Medlemsinformasjon

52

26
35

- 36 *Det er karneval. Kikk ut av masken og du blir oppmerksom på folk som stirrer mot deg. De ser mot deg på en helt annen måte enn du er vant til. Og det aller beste - de kan ikke kjenne deg igjen. Hvilken rolle tar du under masken?*
- 37

Side 5

DRAMA

Nordisk dramapedagogisk tidsskrift (42. årgang)

Ansvarlig redaktør: Marit Bødtker

Tollbugt. 28, 0157 Oslo

Telefon: +47 916 97069

E-post: dramano@online.no

Faksnr: +47 22 42 70 10

www.dramaiskolen.no

Nettred: aud.b.sebo@uis.no

Medlemsservice og annonser:

Ine Therese Berg, daglig leder

(se neste spalte)

Abonnementspriser:

NOK 350 inkluderer medlemsskap i LDS

NOK 250 for studenter, pensjonister og

personer bosatt utenfor Norge.

NOK 400 for institusjoner m.v.

Kontonr. NOR 8200.01.02837

Eier og utgiver:

Landslaget Drama i Skolen (LDS)

Tollbugt. 28, 0157 Oslo

Daglig leder: Ine Therese Berg (vikar)

Telefon: +47 22 42 27 96

E-post: dramaiskolen@oslo.online.no

Layout: Kirell Design, ellen@kirell.no

Trykkeri: HamTrykk AS

Forsiden: Fotograf: Tadvin, Oslo

LDS er tilknyttet FKS,

Fellesrådet for kunstfagene i skolen (FKS)

Tollbugt. 28, 0157 Oslo

Telefon: +47 22 42 20 07

epost: gretabj@online.no

www.fellesradet-fks.no

ISSN 0332-5296 DRAMA

Vi takker herved alle bidragsytere på det hjerteligste.

TF TIDSSKRIFT
FORENINGEN
Medlem av Norsk Tidsskriftforening,
www.tidsskriftforening.no

Blader merket **F** er medlem av
Den Norske Fagpresses Forening

fagpressen^F